

Stanowisko
Rady Dialogu Społecznego w Rolnictwie
z dnia 21 września 2016 r.
w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o biokomponentach i biopaliwach
ciekłych oraz niektórych innych ustaw

Rada Dialogu Społecznego w Rolnictwie (zwana dalej „Radą”), mając na uwadze procedowany obecnie przez Ministerstwo Energii projekt z dnia 31.08.2016 r. ustawy o zmianie ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych oraz niektórych innych ustaw, z uwagi na potencjalnie daleko idące, negatywne konsekwencje dla krajowego rolnictwa i branży wytwórczej biopaliw, jakie nowelizacja niesie za sobą w zaproponowanym kształcie, wnosi o objęcie przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi krajowego łańcucha wytwórczego biokomponentów swoistego rodzaju mecenasem politycznym i aktywne włączenie się resortu w prace związane z implementacją do prawodawstwa polskiego przepisów dyrektywy 2015/1513 tak, aby zapewniona została odpowiednia, na co najmniej obecnym poziomie, przestrzeń rynkowa dla biokomponentów i biopaliw ciekłych wytwarzanych z surowców rolnych.

Zgodnie z obowiązującym obecnie rozporządzeniem Rady Ministrów w tej sprawie, Narodowy Cel Wskaźnikowy na 2017 rok wynosi 7,8%. W omawianym projekcie ustawy założono istotne, bo aż o 0,7 pp obniżenie NCW do poziomu 7,1% przy rosnącym jednocześnie do 0,82 (z wartości 0,85) współczynnika redukcyjnym. Jednocześnie Ministerstwo Energii proponuje ustanowienie już do 2017 roku 0,5% limitu dla mechanizmu podwójnego naliczania biokomponentów wytwarzanych z surowców odpadowych, jak również wprowadzenie do prawodawstwa kolejnej preferencji redukcyjnej NCW dla podmiotów paliwowych w postaci opłaty zastępczej od 10% nominalnego poziomu NCW, co łącznie w praktyce doprowadzić może do obniżenia jego wartości o 1/3 w stosunku do praktycznej wartości wskaźnika w ostatnich latach wynoszącej ok. 6,1 % tj. do poziomu 4,34%. Jest to wyraźnie poniżej poziomu osiągalnego prostym blendingiem biokomponentów w paliwach normatywnych (bioetanolu w benzynach oraz estrów metylowych w oleju napędowym), tj. około 5,5%. To **zamach na rynek rolny** w Polsce, albowiem w praktyce dla branży rolniczej i biopaliw oznacza to zmniejszenie zapotrzebowania na estry metylowe o ponad 300 tysięcy ton, co ma bezpośrednie przełożenie na możliwość **zagospodarowania na cele wytwórcze biokomponentów blisko 1 mln ton nasion rzepaku**. To z kolei oznacza *de facto* załamanie tej części produkcji rolnej, kłopoty z osiągnięciem dotychczasowych efektów ekonomicznych **ponad 80 tysięcy gospodarstw rolnych produkujących rzepak**, a w konsekwencji załamanie rynku biopaliw i pośrednio przemysłu olejarskiego w Polsce, który obecnie w ponad 60% pracuje na potrzeby sektora wytwórczego biokomponentów.

Rada wskazuje, że produkcja biopaliw w Polsce oparta o krajowe surowce rolnicze stanowi wyjątkowo efektywny łącznik pomiędzy rolnictwem, a innymi działami gospodarki krajowej. Tworzenie stabilnych powiązań ekonomicznych oraz nowych miejsc pracy wymaga jednakże w tym obszarze nie tylko czasu i konsekwencji, ale także pozytywnych impulsów politycznych i legislacyjnych. Biokomponenty miały i mogą stać się pozytywnym składnikiem stabilizującym sytuację w tak wrażliwych miejscach jak obszary wiejskie. **Aktywizacja społeczna, sprzyjanie rozwojowi i wzrostowi opłacalności produkcji rolnej oraz zmniejszenie dysparytetu dochodów w rolnictwie to przecież główne, poza ochroną środowiska, cele polityki biopaliwowej UE** ustanowione w 2003 roku. Na wysoce konkurencyjnym rynku polscy wytwórcy biokomponentów stosunkowo szybko zbudowali nie tylko własne struktury produkcyjne, ale również relacje z przetwórcami oraz producentami rolnymi – dostawcami surowców, bez których rynek ten nie miałby możliwości efektywnego funkcjonowania. Produkcja biopaliw dała bowiem szansę na ekonomicznie uzasadnioną szerszą produkcję rolną z przeznaczaniem na cele wytwórcze paliw odnawialnych,

cennych również z punktu widzenia płodozmianu i zachowania żyzności gleb. Znakomitym tego praktycznym przykładem jest rozwój w Polsce w ostatniej dekadzie uprawy rzepaku, z którego pozyskiwany olej stanowi w naszym kraju niemal całość surowców wykorzystywanych w produkcji estrów metylowych. Co więcej, ich wytwarzanie istotnie przyczyniło się do obserwowanej dywersyfikacji dostaw cennych wysokobiałkowych komponentów paszowych poprzez **towarzyszącą tłoczeniu oleju na biodiesel produkcję poekstrakcyjnej śruty i makuchu rzepakowego**. Ponadto, uprawa rzepaku spełnia niezwykle ważną rolę w zakresie zachowania bioróżnorodności na użytkach rolnych stanowiąc efektywną pod względem ekonomicznym alternatywę dla zbóż przerywając ich monokultury w ramach zmianowania.

Reasumując powyższe, a tym samym uszczegóławiając oczekiwania względem omawianego projektu nowelizacji ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych, Rada wnosi następujące zmiany do niniejszego dokumentu, których wprowadzenie ma kluczowe znaczenie dla zachowania dotychczasowej roli sektora biopaliw w stabilizacji sytuacji i poprawy dochodowości w rolnictwie:

- pozostawienie zgodnie z dotychczas obowiązującym rozporządzeniem Rady Ministrów Narodowego Celu Wskaźnikowego na 2017 roku na poziomie 7,8%, jak również podwyższenie jego nominalnej wartości, w stosunku do tych zaproponowanych w projekcie ustawy, na kolejne lata tj. na 7,8% w 2018 roku i 8,5% w 2019 roku;
- stopniowe dochodzenie do pułapu 0,5% w 2020 roku biokomponentów i biopaliw ciekłych wytwarzanych z surowców odpadowych objętych mechanizmem podwójnego naliczania poprzez ustanowienie limitów na poziomie: 0,2% w 2017 roku, 0,3% w 2018 roku i 0,4% w 2019 roku;
- usunięcie propozycji ustanowienia mechanizmu opłaty zastępczej bądź literalne powiązanie jej z celem pośrednim dla biopaliw zaawansowanych przy jednoczesnym istotnym zwiększeniu wartości jednostkowej opłaty zastępczej „Ozj” z 0,01 do 0,05 zł za MJ;
- ograniczenie poprzez odpowiednie zapisy definicyjne oleju napędowego w ustawie o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw możliwości stosowania w paliwie normatywnym uwodornionych olejów roślinnych, tak aby zapewniona była odpowiednia przestrzeń rynkowa dla wytwarzanych w kraju estrów metylowych produkowanych z oleju rzepakowego

co łącznie ma doprowadzić do utrzymania na co najmniej dotychczasowym poziomie praktycznego dla polskich wytwórców biokomponentów poziomu Narodowego Celu Wskaźnikowego na 2017 rok oraz w perspektywie kolejnych lat do 2020 roku włącznie.

Jerzy Wierzbicki

Przewodniczący
Rady Dialogu Społecznego w Rolnictwie